



## MAPA PUTA ISPUNJENJA ZAVRŠNIH MJERILA ZA PRIVREMENO ZATVARANJE PREGOVORA U POGLAVLJU 7 – PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE

### A) OPŠTE INFORMACIJE O POGLAVLJU

Značaj zaštite prava intelektualne svojine je na međunarodnom planu po prvi put prepoznat kroz Parišku konvencija za zaštitu industrijske svojine 1883. godine i Bernsku konvenciju za zaštitu književnih i umjetničkih djela 1886. godine.

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti intelektualne svojine obuhvata oblast autorskog i srodnih prava, prava industrijske svojine i odredbe o njihovom sprovođenju.

Autorskim pravima štite se autorska djela iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti, a srodnim pravima prava interpretatora, proizvođača fonograma, filmskih producenata, radiodifuznih organizacija i izdavača, kao i posebna (sui generis) prava proizvođača baza podataka.

Industrijska svojina obuhvata patent, žig, industrijski dizajn, oznake geografskog porijekla i topografije poluprovodnika.

Sprovođenje prava intelektualne svojine pored zakonodavstva obuhvata i mjere i aktivnosti usmjerene na sprječavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine.

Crna Gora nije dobila početna mjerila odnosno mjerila za otvaranje pregovora u ovom poglavlju, s obzirom da je Evropska komisija ocijenila da je crnogorsko zakonodavstvo u ovoj oblasti u visokom stepenu usklađeno sa zakonodavstvom Evropske unije.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj u Briselu 31.03.2014. godine.

U Zajedničkoj poziciji, u kojoj su postavljena četiri završna mjerila, navedeno je da EU napominje da Crna Gora, u svojoj poziciji CONF-ME 11 prihvata pravo EU iz poglavlja 7 koje je na snazi na dan 21.11.2012. godine i da Crna Gora izjavljuje da će biti spremna da ga implementira do dana pristupanja EU.

Na kraju Zajedničke pozicije EU podsjeća da će možda biti novog prava EU između 21.11.2012. godine i zaključenja pregovora.

U izvještajima o napretku Crne Gore za 2018, 2019, 2020. i 2021. godinu Evropska komisija je navela da Crna Gora ima dobar nivo spremnosti kada je u pitanju pravo intelektualne svojine.

### 1. IZAZOVI PREPOZNATI U PROCESU USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA S PRAVNOM TEKOVINOM EU

U narednom periodu je sa pravnom tekovinom EU potrebno uskladiti sledeće propise: Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o žigu, Zakon o patentima, te donijeti novi Zakon o zaštiti poslovne tajne. Isti se, osim Zakona o autorskom i srodnim pravima, ne odnose na ispunjavanje završnih mjerila. Kada je u pitanju zakonodavstvo iz oblasti intelektualne svojine, pravo Evropske unije je veoma obimno i kompleksno za prenošenje u nacionalno zakonodavstvo, prenosi se skoro isključivo kroz zakone a ne podzakonska akta što utiče na dinamiku usaglašavanja, a EU zahtijeva od Crne Gore i potvrđivanje određenih međunarodnih sporazuma. EU redovno donosi nove propise ili mijenja postojeće, što često predstavlja ozbiljan izazov za transponovanje i pojedinim državama članicama EU koje zasigurno



imaju bolje administrativne kapacitete od Crne Gore. To je naročito slučaj u oblasti autorskog i srodnih prava Od 2010. godine, kada je zakonodavstvo iz oblasti autorskog i srodnih prava iz nadležnosti Ministarstva kulture prešlo u nadležnost Ministarstva (ekonomije) ekonomskog razvoja, nije bilo službenika koji su bili zaposleni na radnom mjestu savjetnika za tu oblast i stvarno obavljali te poslove, već su isti obavljani od strane službenika koji bili zaposleni na drugim radnim mjestima. Ovo pitanje je potrebno što prije riješiti, budući da je postojeći način rada dugoročno neodrživ. O tome najbolje govori činjenica da je samo u periodu od naredne dvije do tri godine potrebno donijeti tri seta izmjena Zakona o autorskom i srodnim pravima radi usklađivanja sa novim EU direktivama (pojedine još uvijek nijesu transponovane ni od strane država članica) i ratifikovati najmanje jedan međunarodni sporazum iz ove oblasti.

## 2. ZAVRŠNA MJERILA

U okviru ovog poglavlja je postignut visok stepen usklađenosti sa EU propisima, a Crna Gora aktivno radi na ispunjenju završnih mjerila. Crna Gora u okviru ovog poglavlja ima definisana četiri završna mjerila, i to:

### 1. Izvršiti sve neophodne zakonodavne izmjene u cilju obezbjeđivanja primjene Unijskog iscrpljenja prava na teritoriji čitave EU od dana pristupanja.

Prvo završno mjerilo je ispunjeno donošenjem Zakona o patentima („Službeni list CG“, broj 42/15), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti topografija poluprovodnika („Službeni list CG“, br. 40/16), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu („Službeni list CG“, br. 40/16), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna („Službeni list CG“, br. 42/16) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima („Službeni list CG“, broj 53/16). Svaki od navedenih zakona sadrži odredbe o Unijskom iscrpljenju prava, sa dejstvom do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

### 2. Usvojiti izmjene Zakona o autorskom i srodnim pravima kako bi se završilo usklađivanje s pravnom tekovinom EU.

Može se smatrati da je drugo završno mjerilo ispunjeno 2016. godine donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima („Službeni list CG“, broj 53/16), koji je bio predmet usaglašavanja sa direktivama navedenim u Zajedničkoj poziciji iz 2014. godine.

Međutim, u Izvještaju ekspertske misije Evropske komisije (koja je boravila u Crnoj Gori u periodu od 29. X do 2. XI 2018) Evropska komisija je dala preporuku da Crna Gora u potpunosti transponuje i Direktivu 2014/26/EU o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava iz 2014. godine, iako ona nije bila na listi propisa EU sa kojima je bilo potrebno usklađivanje, a koji su sadržani u Zajedničkoj poziciji kojom se utvrđuju završna mjerila. Postupajući u skladu sa navedenom preporukom, Vlada Crne Gore je 28. XI 2019. godine utvrdila Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima koji je potpuno usklađen sa predmetnom direktivom. Isti je u decembru 2020. godine arhiviran u skladu sa Pravilnikom o kancelarijskom poslovanju u Skupštini Crne Gore, kojim je propisano da se završetkom mandatnog perioda arhiviraju svi akti koji su u proceduri. Predlog zakona je nakon toga ponovo upućen u proceduru međuresorskog usaglašavanja, atim utvrđen od strane Vlade Crne Gore na sjednici od 24. juna 2021. godine. Značajno je istaći da je u međuvremenu EU donijela nekoliko novih direktiva sa kojima je takođe potrebno izvršiti usklađivanja, pa se postoji mogućnost da u slučaju da ne dođe do zatvaranja pregovora u skorijem roku, EU eventualno i ovo pitanje veže za zatvaranje pregovora, kao što je to urađeno sa direktivom iz 2014. godine. Takođe, EK je naknadno ukazala i na određene manje neusklađenosti sa dvije direktive koje su već prenijete u Zakon



o autorskom i srodnim pravima. U međuvremenu je uz ekspertsku pomoć Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu izvršena analiza predmetnih neusklađenosti. Planirano je da iste budu otklonjene kroz naredne izmjene zakona.

**3. Usvojiti izmjene Zakona o patentima u cilju potpune usklađenosti sa pravnom tekovinom EU, naročito odredbe koje se odnose na sertifikate o dodatnoj zaštiti.**

Treće završno mjerilo je ispunjeno donošenjem Zakona o patentima („Službeni list CG“, broj 42/15) koji je usklađen sa pravnom tekovinom EU.

**4. Crna Gora treba da obezbijedi dovoljne administrativne kapacitete za postupak registracije i sprovođenja prava intelektualne svojine i obezbijedi evidenciju bilansa ostvarenih rezultata o istražnim postupcima, krivičnim gonjenjima i sudskim postupcima u slučaju kršenja prava.**

Kada je u pitanju četvrto mjerilo, moglo bi se govoriti o tome da Crna Gora nije zatvorila pregovore u ovom poglavlju prvenstveno zbog procjene Evropske komisije da isto nije ispunjeno, iako je bilo očekivanja da poglavlje može biti zatvoreno i prije nekoliko godina.

Ekspertska misija Evropske komisije, koja je boravila u Crnoj Gori u periodu od 29. X do 2. XI 2018. godine imala je zadatak utvrđivanja ispunjenosti samo ovog mjerila, pa je bilo osnovano za pretpostaviti da Evropska komisija smatra da su ostala tri mjerila ispunjena.

Radi se o kompleksnom mjerilu, za čiju je implementaciju zaduženo više institucija i za koje se sa sigurnošću ne može utvrditi kada će biti ispunjeno, zbog samog načina na koje je formulisano. U prvom redu, postavlja se pitanje šta su i koji su to dovoljni administrativni kapaciteti za registraciju (Ministarstvo ekonomskog razvoja) i sprovođenje prava intelektualne svojine (Uprava policije, Uprava prihoda i carina (u dijelu carina), Uprava za inspekcijske poslove, Državno tužilaštvo i Privredni sud). Pored broja zaposlenih, treba uzeti u obzir i pitanje njihove adekvatne obučenosti za poslove intelektualne svojine. Ono što je naročito evidentno, to je da je u periodu od 2018. godine do danas došlo do veoma značajnog smanjenja broja zaposlenih u bivšem Zavodu za intelektualnu svojinu, sada Direkciji za intelektualnu svojinu u okviru Ministarstva ekonomskog razvoja, što se negativno odražava na ocjenu Evropske komisije o dovoljnosti administrativnih kapaciteta za postupak registracije prava intelektualne svojine.

Kada je u pitanju drugi dio ovog mjerila koji se odnosi na obezbjeđivanje evidencije bilansa ostvarenih rezultata o istražnim postupcima, krivičnim gonjenjima i sudskim postupcima u slučaju kršenja prava, značajno je napomenuti da Crna Gora Evropskoj komisiji dostavlja kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje o sprovođenju prava intelektualne svojine koji uključuju detaljan pregled statističkih podataka o postupcima pred Privrednim sudom, Državnim tužilaštvom, Upravom policije, Upravom prihoda i carina i Upravom za inspekcijske poslove, kao i o postupcima koje vodi i u kojima odlučuje Ministarstvo ekonomskog razvoja, a koji se odnose na registraciju prava industrijske svojine i deponovanje autorskih djela i predmeta srodnih prava. Kada je ovaj dio mjerila u pitanju, ne može se govoriti samo o prostom prikupljanju statističkih podataka, već i o onom što je u krajnjem mnogo značajnije, a to je ostvarivanje stvarnih i mjerljivih rezultata.

U cilju ispunjavanja preporuka Evropske komisije iskazanih kroz godišnje izvještaje o napretku, te stvaranja preduslova za ispunjenje četvrtog mjerila, Ministarstvo ekonomije je 29. III 2017. obrazovalo Koordinacioni tim za sprovođenje prava intelektualne svojine, sastavljen od predstavnika ovog ministarstva (uključujući bivši Zavod za intelektualnu svojinu), Privrednog suda, Osnovnog državnog tužilaštva, Uprave za inspekcijske poslove (Tržišna inspekcija), Uprave carina i Uprave policije.



Zadaci Koordinacionog tima su bili:

- Unaprjeđenje i jačanje saradnje između organa nadležnih za zaštitu i sprovođenje prava intelektualne svojine u Crnoj Gori;
- Koordinacija aktivnosti usmjerenih na sprječavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine;
- Praćenje i analiza aktivnosti nadležnih organa u vezi sa pitanjima intelektualne svojine i predlaganje mjera usmjerenih na poboljšanje efikasnosti njihovog rada;
- Utvrđivanje i praćenje prioriteta u svom radu, dinamike i rokova realizacije i ocjena postignutih rezultata.

Koordinacioni tim je obrazovao posebnu radnu grupu koja se bavila sprovođenjem zajedničkih terenskih akcija usmjerenih na sprječavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine i podizanje svijesti javnosti o značaju prava intelektualne svojine i uticaju na građane, privredu i društvo u cjelini. Iz navedenog se može zaključiti da je uloga Koordinacionog tima bila da, bez miješanja u nadležnosti pojedinačnih institucija, kroz koordinaciju aktivnosti i unaprjeđenje njihove međusobne saradnje, doprinese ispunjavanju navedenog mjerila. Kako je od obrazovanja Koordinacionog tima došlo do značajnih institucionalnih i kadrovskih promjena, 23.07.2021. godine obrazovan je Koordinacioni tim u novom sastavu.

Shodno gore navedenom, potrebno je, pored jačanja administrativnih kapaciteta, postići dodatan napredak u ostvarivanju stvarnih i mjerljivih rezultata kod sprovođenja prava intelektualne svojine, koji će se ogledati u povećanju broja postupaka koji se sprovode pred nadležnim upravnim i sudskim organima, naročito kada su u pitanju krivična djela protiv intelektualne svojine.

Izveštaj ekspertske misije EK iz 2018. godine dao je čitav set preporuke za unaprjeđenje stanja u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine. U skladu sa zahtjevom EK, navedene preporuke će biti prepoznate kroz Nacionalnu strategiju intelektualne svojine 2022-2025 i Akcioni plan za njeno sprovođenje, čija je izrada u toku.

Ova strategija će pored navedenog, adresirati i druga pitanja od značaja za dalji razvoj intelektualne svojine u Crnoj Gori.

B) PREOSTALI KLJUČNI KORACI U 2022-2023. GODINI SA PREGLEDOM PLANIRANOG I URAĐENOG U 2021.

TABELA

	Noseća institucija	Institucije partneri	Rok	Finansijska procjena i izvor finansiranja
<b>Strateški dokument</b>	MER: Nacionalna strategija intelektualne svojine za period 2022-2025	WIPO	II/2022	WIPO daje podršku kroz angažovanje eksperata, nemamo podatke koliko to košta.



				Troškovi prevoda dokumenata - oko 1000 € iz budžeta CG
<b>Zakoni i podzakonska akta</b>	<p>MER:</p> <p><b>2021:</b></p> <p>1) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima; (usklađivanje sa direktivom o kolektivnom ostvarivanju prava);</p> <p>2) Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o priznavanju evropskih patenata (Konvencija o evropskom patentu);</p> <p>3) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima (izmjene koje se odnose na implementaciju Konvencije o evropskom patentu) - utvrđen od strane Vlade CG i poslat u skupštinsku proceduru;</p> <p>4) Predlog zakona o potvrđivanju Marakeškog ugovora za olakšanje pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, slabovide ili imaju druge poteškoće u korišćenju štampanih materijala. (Marakeški ugovor je ratifikovan i od strane EU, te implementiran kroz posebnu EU direktivu, što je obaveza i za Crnu Goru)</p> <p><b>2022:</b></p>		<p><b>2021:</b></p> <p>1) Utvrđen na sjednici Vlade CG 24.06.2021; u skupštinskoj proceduri;</p> <p>2) Utvrđen na sjednici Vlade CG 13.05.2021; u skupštinskoj proceduri;</p> <p>3) Utvrđen na sjednici Vlade CG 13.05.2021; u skupštinskoj proceduri;</p> <p>4) Utvrđen na sjednici Vlade CG 11.06.2021; u skupštinskoj proceduri;</p>	



	<p>1) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu; (usklađivanje sa pravom EU, direktiva o približavanju zakona država članica u vezi sa žigovima)</p> <p>2) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima (usklađivanje sa pravom EU, sa izmjenama Regulative o sertifikatima o dodatnoj zaštiti);</p> <p>4) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima (usklađivanje sa pravom EU, direktivom Marakeš VIP i manje usklađivanja sa direktivama o sprovođenju prava i satelitskoj i kablovskoj retransmisiji);</p>		<p><b>2022:</b></p> <p>1) U toku je postupak međuresorskog usaglašavanja, nakon čega će tekst Predloga zakona biti dostavljen EK na davanje mišljenja; ROK: 2022/III</p> <p>2) Završeno međuresorsko usaglašavanje. Dobijeno pozitivno mišljenje EK. *** Sa slanjem Vladi CG na razmatranje i utvrđivanje će se morati sačekati dok izmjene Zakona o patentima, koje su trenutno u</p>	
--	---	--	--	--



	<p>5) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima (usklađivanje sa pravom EU, dvije nove EU direktive sa kojima većina država članica EU trenutno nije uskladila svoje zakonodavstvo);</p> <p>6) Predlog zakona o potvrđivanju Singapurskog ugovora o žigovnom pravu.</p>		<p>skupštinskoj proceduri, ne budu usvojene.</p> <p>ROK: 2022/II</p> <p>4) Uz ekspertsku podršku WIPO-a izvršena analiza potrebnih izmjena. Otpočeo rad. ROK 2022/III</p> <p>5) Plan je da se početkom 2022. aplicira za TAIEX ekspertsku pomoć, eventualno ekspertsku pomoć WIPO-a. ROK: 2023/IV</p> <p>6) II Q 2022</p>	
--	--	--	---	--



<b>Administrativni kapaciteti:</b> <b>1. Zapošljavanja</b> <b>2. Obuke</b>	<b>MER:</b>  1a) Kada je u pitanju izrada zakonodavstva, neophodno je zaposliti jednog službenika koji će raditi na izradi zakonodavstva iz oblasti autorskog i srodnih prava.  1b) Neophodno je zaposliti 5 službenika koji će biti direktno angažovani na postupcima registracije prava industrijske svojine (patent 2, žig i dizajn 3), kao i 2 službenika koji rade na poslovima povezanim sa registracijom prava (unošenje podataka u registre, izdavanje isprava o podacima o kojima se vodi službena evidencija i patentnih spisa), kao i 2 službenika koji obavljaju IT poslove.  2) Nastavak obuka u saradnji sa međunarodnim i regionalnim organizacijama iz oblasti intelektualne svojine)		1a) 2021 eventualno 2022  1b) 2021, 2022, 2023	1a) Budžet CG  1b) Budžet CG
<b>Potrebna infrastruktura</b> –	Obezbijediti sredstva za redovno održavanje softverskih alata i baza	2) WIPO, EUIPO, EPO	2) kontinuirano	2) Sredstva WIPO, EUIPO, EPO – ne postoje podaci o troškovima;  Okolo 20.000,00 € godišnje iz budžeta CG





	podataka iz oblasti intelektualne svojine			
<b>Ostalo –</b>				

### 3. POZICIJA POGLAVLJA UNUTAR TEMATSKOG KLASTERA

Poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine se nalazi u okviru klastera Unutrašnje tržište.

<b>2. Unutrašnje tržište</b>	1 – Sloboda kretanja robe 2 – Sloboda kretanja radnika 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga 4 – Sloboda kretanja kapitala 6 – Privredno pravo <b>7 – Pravo intelektualne svojine</b> 8 – Politika konkurencije 9 – Finansijske usluge 28 – Zaštita potrošača i zdravlja
----------------------------------	---

#### a) Međuzavisnost i povezanost poglavlja 1 sa drugim poglavljima u ovom klasteru ili mogućnost posrednog uticaja na neki drugi klaster

Ne postoji značajnija povezanost ovog poglavlja sa ostalim poglavljima unutar tematskog klastera Unutrašnje tržište, osim sa poglavljem 28 – Zaštita potrošača i zaštita zdravlja. Žigovi i geografske oznake kao prava intelektualne svojine pomažu potrošačima prilikom kupovine proizvoda i štite ih od upotrebe proizvoda koji nemaju određeni kvalitet i ne ispunjavaju određene standarde, a koja bi u krajnjem mogla dovesti do zdravstvenih i sigurnosnih rizika. Žig na određeni način predstavlja vezu između proizvođača i potrošača, koja omogućava potrošaču približavanje proizvodima tog proizvođača i svjesnost o prednostima korišćenja određenog proizvoda. Potrošači često zasnivaju svoj izbor na prepoznatljivosti određenih žigova odnosno vezuju određeni stepen kvaliteta roba i usluga za konkretnog proizvođača. Kada su u pitanju geografske oznake, one utiču na odluku potrošača o kupovini proizvoda sa određenog područja koje im daje poseban kvalitet i karakteristike.

Potencijalna povezanost ovog poglavlja mogla bi se pronaći i u vezi sa poglavljem 8 - Konkurencija, s obzirom da prava intelektualne svojine predstavljaju „monopolska prava“ koja, u principu, onemogućavaju korišćenje predmeta zaštite drugim licima bez saglasnosti nosioca prava intelektualne svojine. Poznati su slučajevi u praksi da su pojedini nacionalni organi zaduženi za oblast zaštite konkurencije utvrđivali da su određene radnje i aktivnosti koje proizilaze iz prava intelektualne svojine predstavljale sprječavanja, ograničavanje odnosno narušavanje konkurencije na tržištu kroz zloupotrebu dominantnog položaja na tržištu odnosno zaključivanje zabranjenih – kartelnih sporazuma.



**b) Potencijalne mjere rane integracije (u kojim segmentima pravne tekovine EU, evropskim inicijativama ili programima Unije Crna Gora može da učestvuje i prije samog članstva u EU)**

Crnoj Gori je već sada omogućeno da kao zemlji kandidatu za članstvo u Evropskoj uniji učestvuje u nizu aktivnosti koje sprovodi Zavod za intelektualnu svojinu Evropske unije (EUIPO), kao što su konvergencije praksi o pitanjima koja se odnose na implementaciju pravne tekovine u oblasti žigova, korišćenje IT alata razvijenih od strane EUIPO-a, mogućnost privremenog angažmana zaposlenih iz Crne Gore koji rade u oblasti žigova i industrijskih dizajna u sjedištu EUIPO-a u Alikanteu, Španija i učešće na čitavom nizu obuka koje se organizuju za zaposlene u nacionalnim zavodima za intelektualnu svojinu.